

14. Пріоритетні напрями розвитку АПК в Україні

Надія Грибович, Ольга Соломка

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сільське господарство є однією з ключових галузей економіки України. Незважаючи на складну операційну сферу, АПК України залишається привабливою галуззю для вітчизняних та іноземних корпорацій. Головне завдання, що стоїть перед галузями АПК – це сприяти зростанню сільськогосподарського виробництва та надавати можливості виходу продукції АПК України на світовий ринок.

Матеріали і методи. Методологічний апарат дослідження заснований на комплексному системному підході до вивчення організаційно-економічного механізму функціонування агропромислового комплексу.

Результати. У сучасному аграрно-промисловому комплексі зосереджена майже третина основних виробничих фондів, працює четверта частина населення, виробляється понад 20% валового суспільного продукту та третина національного доходу, формується 70% роздрібного товарообігу. Протягом останніх декількох років аграрну сферу почали активно розвивати великі вітчизняні фінансово-промислові групи, які склали конкуренцію вітчизняним («Дакор Агро Холдинг» і «Райз») та іноземним («Arcot Agro», Швеція) агрохолдингам.

Приріст іноземного капіталу в агропромисловому секторі за 2013 р. склав 229,9 млн. дол. США, що зумовлено залученням іноземних інвестицій в харчову промисловість. Дрібні і середні підприємства, включаючи фермерські господарства, є переважно постачальниками продукції тваринництва та рослинництва на внутрішній ринок і для переробної промисловості.

Формування АПК і особливості його територіальної організації залежать від сукупної дії природних і суспільно-географічних факторів, густоти сільського населення і рівня забезпечення трудовими ресурсами. Великими операторами ринку АПК є вітчизняні («Кернел», «Райз») та іноземні («Landkom», Лондон) агрохолдинги. Володіючи великими ділянками землі (від 10 тис. га до 430 тис. га кожен), такі підприємства мають вертикально-інтегровану структуру, фінансові і матеріально-технічні можливості [1, с. 96].

За сучасних умов для успішного розвитку всіх галузей АПК створюються нові форми організації агропромислового виробництва: агропромислові об'єднання, агрокомбінати, агрофірми, асоціації, науково-виробничі системи [2, с.206].

Сьогодні в окремих областях України створені і успішно діють агропромислові об'єднання, наприклад «Лани України». До їх складу входять на добровільних засадах радгоспи, міжгосподарські підприємства, підприємства й організації по обслуговуванню сільськогосподарського виробництва і переробці сировини, а також підприємства торгівлі, які реалізують вироблену об'єднанням продукцію. При цьому підприємства зберігають свою господарську самостійність і юридичні права. Агропромислові комбінати являють собою виробничо-економічні формування, головне завдання яких полягає в об'єднанні зусиль усіх підприємств і організацій, котрі входять до їх складу, по забезпеченню виробництва, заготівлі, переробки й реалізації сільськогосподарської продукції та високо якісних продовольчих товарів.

Держава активно регулює діяльність АПК через механізм цін, оподаткування, кредитну політику, надання субсидій для сільського господарства, шляхом заохочення експорту сільськогосподарської продукції та ін. За даними державної

служби статистики України станом на 01.01.2013 р. в країні налічувалося 1576 аграрних підприємств державної форми власності, які сумарно обробляли 591,6 тис. га земель. 2013 р. обернувся фінансовим фіаско для значної частини сільгоспвиробників. Ціни на кукурудзу, які в 2012 р. становили 1800 гривень за тонну, в кінці 2013 р. ледь досягали 1200 гривень. Однак в 2014 р. не очікується приходу на український ринок нових міжнародних гравців. Поки в країні не стабілізується економічна ситуація, не почне стабільно зростати купівельна спроможність населення та істотно не покращиться інвестиційний клімат.

Висновки. В цілому аграрний сектор України є досить структурованим, де основними гравцями є великі вертикально-інтегровані групи і середні господарства. У майбутньому ймовірно укрупнення гравців аграрного ринку, як за рахунок поглинання дрібних гравців, так і за рахунок злиття агрохолдингів. В основному завершена приватизація майна підприємств АПК. Проте пошук ефективних шляхів реформування АПК України триває.

Література

1. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України : [монографія] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; наук. ред. В.В. Борщевський. – Львів, 2012. – 216 с.

2. Josef Falkinger, Volker Grossmann Oligarchic land ownership, entrepreneurship, and economic development –Journal of Development Economics / Annals of Agricultural Sciences. –2013 , Vol. 101, p. 206-215.